

UDKAST

Forslag

til

lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse

(Ophævelse af bestemmelser om kompenserende marine virkemidler ved etablering eller udvidelse af havbrug)

§ 1

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019, som ændret ved § 1 i lov nr. 45 af 23. januar 2018, lov nr. 590 af 13. maj 2019, § 1 i lov nr. 61 af 28. januar 2020 og § 1 i lov nr. 645 af 19. maj 2020, foretages følgende ændringer:

1. § 35, stk. 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 3.
2. I § 37 b, stk. 1, 3. pkt., ændres »§ 41, stk. 4,« til: »§ 41, stk. 3,«.
3. § 41, stk. 2, ophæves.
Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2021.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og baggrund

Regeringen er bekymret over tilstanden i vandmiljøet og ønsker derfor ikke at understøtte vækst i havbrugssektoren, som var hensigten med lov nr. 680 af 8. juni 2017 om ændring af miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019 med efterfølgende ændringer (herefter miljøbeskyttelsesloven). Danmark skal være et grønt foregangsland, og derfor ønsker regeringen, at Danmark skal satse på en bæredygtig udvikling af akvakultursektoren. Der skal satses på de mest miljøvenlige salt- og ferskvandsdambrug på land inden for rammerne af miljølovgivningen i stedet for at understøtte vækst i havbrugssektoren med risiko for vandmiljøet.

Havbrugsproduktion medfører udledning af stoffer direkte til havet, og især udledningen af næringsstoffer kan have negative effekter på det omgivende miljø. Der findes ikke teknologier, som kan bortrense stoffer fra havbrugenes udledning, men næringsstoffer kan fjernes andetsteds i det marine miljø ved hjælp af kompenserende marine virkemidler.

Med lov nr. 680 af 8. juni 2017 om ændring af miljøbeskyttelsesloven blev der tilvejebragt en bemyndigelse til at fastsætte regler om vilkår om kompenserende marine virkemidler ved godkendelse af etablering af nye havbrug eller ændring eller udvidelse af eksisterende havbrug. Lovændringen gav endvidere med § 41, stk. 2, mulighed for, at der for havbrug, der er godkendt med vilkår om kompenserende marine virkemidler efter de nye regler, kan meddeles påbud om at nedbringe næringsstofbelastningen efter regler, der fastsættes af ministeren.

Lovændringen udmøntede en del af aftalen mellem den daværende regering (Venstre), Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om en Fødevarer- og landbrugspakke fra 22. december 2015 samt den efterfølgende indgåede aftale om en vækstplan for dansk akvakultur af 30. juni 2016. Hensigten med loven var at skabe mulighed for vækst i havbrugsproduktionen ved at gøre det muligt for et havbrug at øge udledningen af næringsstoffer under forudsætning af, at

havbruget fjerner en tilsvarende mængde næringsstoffer i det relevante vandområde ved hjælp af kompenserende marine virkemidler. Bemyndigelserne er ikke blevet udnyttet.

Med dette lovforslag foreslås det derfor, at de eksisterende bemyndigelser i miljøbeskyttelsesloven til at fastsætte regler om brug af kompenserende marine virkemidler i forbindelse med miljøgodkendelse af havbrug og påbud i sådanne situationer ophæves.

2. Ophævelse af bestemmelser om kompenserende marine virkemidler ved etablering eller udvidelse af havbrug

2.1. Gældende ret

Havbrug er omfattet af godkendelsesordningen efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5. Havbrug er optaget som en bilag 2-virksomhed på den liste over særlig forurenende virksomheder, som miljøministeren har udfærdiget. Listen fremgår af bekendtgørelse nr. 1534 af 9. december 2019 om godkendelse af listevirksomhed (godkendelsesbekendtgørelsen). Havbrug er indeholdt i listepunkterne I 203 og I 205.

Inden et havbrug anlægges eller påbegyndes, skal der være meddelt godkendelse heraf. Loven giver ministeren hjemmel til at fastsætte regler om ansøgning og godkendelse, herunder i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår en godkendelse kan meddeles. Der må efter godkendelsesbekendtgørelsen ikke meddeles godkendelse, medmindre virksomheden har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik, og virksomheden i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet. Efter godkendelsesbekendtgørelsen skal der i godkendelsen stilles de vilkår om indretning og drift, der er nødvendige for at sikre, at virksomheden ikke påfører omgivelserne væsentlig forurening. For havbrug betyder det blandt andet, at der stilles vilkår for de maksimale årlige mængder af udledt kvælstof og fosfor.

Hovedparten af de danske kystvande er endnu ikke i god økologisk tilstand på grund af for store tilførsler af kvælstof. Der er derfor i vandplanlægningen fastsat et indsatsbehov med henblik på reduktion af udledningen af kvælstof til disse vandområder i indeværende vandplanperiode (2015-2021), hvilket også vil ske for den næste (tredje) planperiode (2021-2027). Havbrug vil direkte eller indirekte kunne påvirke tilstanden i kystvandområderne i negativ retning som følge af, at havbrugene udleder kvælstof. Myndigheder må efter bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (indsatsbekendtgørelsen), der er udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017, ikke træffe afgørelser, herunder meddele miljøgodkendelse til havbrug, der kan medføre forringelse af vandområder, eller som vil kunne hindre opfyldelse af miljømålet for vandområdet (god tilstand). I forhold til eutrofiering i de åbne havområder er der alene god miljøtilstand i de dele af Nordsøen og Skagerrak, der ligger længst væk fra kysten. I havstrategien, fastsat april 2019 efter lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 117 af 26. januar 2017 med efterfølgende ændringer, er der for Østersøområdet fastsat et miljømål om, at dansk andel af tilførsler af kvælstof og fosfor følger de maksimalt acceptable tilførsler fastsat i HELCOM. HELCOM skal her forstås som samarbejdet inden for rammerne af Helsingforskonventionen om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet. Myndigheder må i henhold til lov om havstrategi ikke træffe afgørelser i strid med havstrategiens miljømål.

Med lov nr. 680 af 8. juni 2017 blev miljøbeskyttelsesloven ændret, således at der i lovens § 35, stk. 3, blev tilvejebragt en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte regler om, at der i en miljøgodkendelse til etablering af nye havbrug eller til ændring eller udvidelse af eksisterende havbrug kan fastsættes vilkår om kompenserende marine virkemidler, som f.eks. muslingeopdræt eller tangdyrkning, der helt eller delvist kompenserer for den øgede udledning af næringsstoffer, som havbruget er årsag til. Kompenserende marine virkemidler er foranstaltninger, som virker ved at fjerne en mængde næringsstoffer fra vandet. Virkemidlerne kan dermed helt eller delvist kompensere for den mængde næringsstoffer, der udledes til vandmiljøet fra f.eks. et havbrug. Et kompenserende marint virkemiddel er dermed ikke en direkte rensning af en specifik forureningskilde, såsom et havbrug, og er ikke fysisk forbundet med selve havbruget. Virkemidlet kan være placeret langt fra havbruget, blot det er placeret i og har en effekt i det kystvand eller havområde, som havbruget påvirker med dets udledning. Denne næringsstofkompensation modvirker derfor også kun nogle af havbrugets negative miljøpåvirkninger.

Vilkår om sådanne virkemidler skulle kunne fastsættes, hvis havbruget kunne give anledning til en udledning af næringsstoffer, som ikke ville være foreneligt med opnåelse af miljømål for kvælstof og fosfor. På denne måde blev der åbnet mulighed for at godkende etablering af nye havbrug eller udvidelse af eksisterende havbrug, hvor en ansøgning om miljøgodkendelse ellers måtte afslås under henvisning til lovgivningen om vandplanlægning (indsatsbekendtgørelsen) eller lov om havstrategi.

Med lovændringen blev der endvidere i § 41 indsat et nyt stk. 2, der gav mulighed for, at havbrug, der er godkendt med vilkår om kompenserende marine virkemidler efter de nye regler, kan meddeles påbud om at nedbringe næringsstofbelastningen efter regler, der fastsættes af ministeren. I bemærkningerne til lovændringen, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 111 som fremsat, s. 15, fremgik, at der ved næringsstofbelastning i denne sammenhæng skulle forstås udledningen fra havbruget fratrukket den mængde kvælstof og fosfor, der fjernes via kompenserende marine virkemidler.

Bemyndigelserne til at udstede ovenstående regler er ikke blevet udnyttet.

2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Regeringen ønsker at ophæve de regler, som blev indført med lov nr. 680 af 8. juni 2017 om ændring af miljøbeskyttelsesloven, så der ikke længere er lovgrundlag efter miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 3, for at udstede regler om, at det skal være muligt at benytte kompenserende marine virkemidler til at etablere, ændre eller udvide havbrug i Danmark.

Uden sådanne regler vil det derfor heller ikke fremover være muligt at meddele miljøgodkendelse til etablering af nye havbrug eller til ændring eller udvidelse af eksisterende havbrug med vilkår om kompenserende marine virkemidler. Ansøgninger om havbrugsproduktion vil fortsat skulle behandles efter gældende regler, dvs. uden mulighed for brug af kompenserende marine virkemidler. Den manglende mulighed for at bruge kompenserende marine virkemidler kan – som det er tilfældet i dag – dog betyde, at det ikke er muligt at meddele miljøgodkendelse til nye havbrug eller udvidelser heraf.

Den gældende § 41, stk. 2, giver mulighed for at meddele påbud om nedbringelse af næringsstofbelastningen for havbrug, der har vilkår om at etablere og drive kompenserende marine virkemidler efter regler udstedt i medfør af § 35, stk. 3. Der er ikke blevet udstedt regler efter § 35, stk. 3, og bestemmelsen ønskes nu ophævet. Påbud efter § 41, stk. 2, er derfor ikke længere relevante.

3. Økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige

Da bemyndigelserne ikke er udnyttet, indebærer nærværende lovforslag ikke økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for staten.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for kommuner og regioner.

Da lovforslaget ikke medfører implementeringskonsekvenser for det offentlige, vurderes det ikke relevant i forhold til de 7 principper for digitaliseringsklar lovgivning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Da bemyndigelserne ikke er udnyttet, indebærer nærværende lovforslag ikke økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslaget har været forelagt Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR). OBR vurderer, at lovforslaget ikke medfører administrative konsekvenser.

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante i forhold til de ændringer, der med lovforslaget foreslås til miljøbeskyttelsesloven.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Der er ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Ophævelse af lov nr. 680 af 8. juni 2017 vil bevirke, at lovgrundlaget for at fastsætte regler om brug af kompenserende marine virkemidler i forbindelse med miljøgodkendelse af havbrug fjernes. Uden regler om kompenserende marine virkemidler er det vanskeligere at opnå tilladelse til etablering af nye havbrug og udvidelse af eksisterende havbrug. Ophævelse af loven vil derfor medføre en begrænsning af potentielle negative miljømæssige konsekvenser i forhold til, hvis der på sigt blev etableret havbrug med kompenserende marine virkemidler.

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 24. juni 2020 til den 19. august 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advansor, Advokatsamfundet, Akademiraadet, Altox A/S, Aquacircle, Biologiforbundet, Branchearbejdsmiljøudvalget Jord til Bord, Brancheforeningen for genanvendelse af organiske ressourcer til jordbrugsformål, Bæredygtigt Landbrug, Cowi, DAKOFA, DAKOFO, DANAK, Danish Seafood Association, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfremme, Dansk Forening for Rosport, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Industri, Dansk Kano og Kajak Forbund, Dansk Miljøteknologi, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Sejlunion, Danske Advokater, Danske Havne, Danske Maritime, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Råstoffer (Dansk Byggeri), Danske Vandværker, DANVA, DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, De Økonomiske Råd, DELTA, DHI, DTU, Dyrenes Beskyttelse, Endelavegruppen, Endelave Hav- og dambrug – Nej tak, Eurofins, Eurolab Danmark, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Fonden Teknologirådet, FORCE Technology, Foreningen af Danske Biologer, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af miljø-, plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa), Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen Muslingeerhvervet, Fortum Danmark, Friluftsrådet, Greenpeace Danmark, GTS (Godkendt Teknologisk Service), HK-Kommunal Miljøudvalg, KL, Kommunalteknisk Chefforening, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landsforeningen Praktisk Økologi, Marine Ingredients Denmark, NIRAS, NOAH, Orbicon, Rambøll Danmark, Roskilde Universitet, Rådet for Grøn Omstilling, SEGES, Syddansk Universitet, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Teknologisk Institut, Visit Denmark, Wind Denmark, WWF Verdensnaturfonden, Økologisk Landsforening, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, alle kommuner i Danmark.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementerings konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	De negative miljømæssige konsekvenser, der kunne forventes som følge af udmøntningen af bestemmelserne i lov nr. 680 af 8. juni 2017, vil ikke forekomme, når bestemmelserne ophæves	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering /Går videre end minimumskrav i EU-regulering	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Med lov nr. 680 af 8. juni 2017 om ændring af miljøbeskyttelsesloven blev der i lovens § 35, stk. 3, tilvejebragt en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte regler om, at der i en miljøgodkendelse til etablering af nye havbrug eller til ændring eller udvidelse af eksisterende havbrug kan fastsættes vilkår om kompenserende marine virkemidler, som f.eks. muslingeopdræt eller tangdyrkning, der helt eller delvist kompenserer for den øgede udledning af næringsstoffer, som havbruget er årsag til. Vilkår om sådanne virkemidler skulle kunne fastsættes, hvis havbruget kunne give anledning til en udledning af næringsstoffer, som ikke ville være foreneligt med opnåelse af miljømål for kvælstof og fosfor. På denne måde blev der åbnet mulighed for at godkende etablering af nye havbrug eller ændring eller udvidelse af eksisterende havbrug, hvor ansøgning om miljøgodkendelse ellers måtte afslås under henvisning til lov om vandplanlægning eller lov om havstrategi.

Bemyndigelserne til at udstede ovenstående regler er ikke blevet udnyttet.

Regeringen er bekymret over tilstanden i vandmiljøet og ønsker derfor ikke at understøtte vækst i havbrugssektoren, som var hensigten med lov nr. 680 af 8. juni 2017 om ændring af miljøbeskyttelsesloven. Danmark skal være et grønt foregangsland, og derfor ønsker regeringen, at Danmark skal satse på en bæredygtig udvikling af akvakultursektoren. Der skal satses på de mest miljøvenlige salt- og ferskvandsdambrug på land inden for rammerne af miljølovgivningen i stedet for at understøtte vækst i havbrugssektoren med risiko for vandmiljøet.

Det foreslås derfor, at denne bemyndigelse ophæves, således at miljøministeren ikke kan fastsætte sådanne regler.

Uden sådanne regler kan der i en miljøgodkendelse til etablering af nye havbrug eller til ændring eller udvidelse af eksisterende havbrug heller ikke fremover fastsættes vilkår om kompenserende marine virkemidler. Ansøgninger om havbrugsproduktion vil fortsat skulle behandles efter gældende regler, dvs. uden mulighed for brug af kompenserende marine virkemidler.

Til nr. 2

Den gældende bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 37 b, stk. 1, 3. pkt., fastlægger, at tilsynsmyndigheden ved forbud mod fortsat drift af anlæg for deponering af affald samtidig skal meddele påbud om nedlukning og efterbehandling. Der henvises i bestemmelsen til § 41, stk. 4.

Det foreslås derfor at konsekvensrette § 37 b, stk. 1, 3. pkt., som følge af ophævelsen af stykke 2 i § 41, hvorved de nuværende stk. 3 og 4 bliver til stk. 2 og 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 3

Den nuværende § 41, stk. 2, giver mulighed for at meddele påbud efter regler, der fastsættes af ministeren, om nedbringelse af næringsstofbelastningen for havbrug, der ved miljøgodkendelsen efter regler udstedt i medfør af § 35, stk. 3, har vilkår om at etablere og drive kompenserende marine virkemidler.

Der er ikke blevet udstedt regler efter § 35, stk. 3, og bestemmelsen ønskes nu ophævet. Påbud efter § 41, stk. 2, vil derfor ikke blive relevante, og bestemmelsen foreslås derfor ophævet.

Forslaget ændrer ikke ved adgangen til efter miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1, at udstede påbud til nedbringelse af forureningen fra selve havbruget.

Til § 2

Det foreslås, at lovforslaget skal træde i kraft den 1. januar 2021.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, da miljøbeskyttelsesloven ikke gælder for disse landsdele, jf. lovens § 118.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019, som ændret ved § 1 i lov nr. 45 af 23. januar 2018, lov nr. 590 af 13. maj 2019, § 1 i lov nr. 61 af 28. januar 2020 og § 1 i lov nr. 645 af 19. maj 2020, foretages følgende ændringer:

§ 35 ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om vilkår om etablering og drift af kompenserende marine virkemidler ved godkendelse af havbrug.

Stk. 4. ---

§ 37 b. For alle bestående anlæg for deponering af affald skal tilsynsmyndigheden ved påbud efter § 41, stk. 1, fastsætte krav til nedlukning og efterbehandling af anlægget. § 41 a, stk. 1, finder ikke anvendelse ved udstedelse af de i 1. pkt. omhandlede påbud. Nedlægger tilsynsmyndigheden forbud imod fortsat drift efter § 41, stk. 4, skal den samtidig meddele påbud om nedlukning og efterbehandling.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

§ 41. ---

Stk. 2. Medfører et havbrug, der er godkendt med vilkår om kompenserende marine virkemidler efter regler udstedt i medfør af § 35, stk. 3, væsentlig forurening eller risiko for væsentlig forurening, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud om at nedbringe næringsstofbelastningen. Miljøministeren fastsætter nærmere regler om adgangen til at meddele påbud.

Stk. 3. ----

Stk. 4. ----

1. I § 35, stk. 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

2. I § 37 b, stk. 1, 3. pkt., ændres »§ 41, stk. 4,« til: »§ 41, stk. 3,«

3. I § 41, stk. 2, ophæves.
Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2021.